

עֵיחַ חִיוּבֵי הַמַּעֲלָמִים רַחֵמִים

מהלך:

1. ביכורים- טקס שכונן ליחיד כדי שהחברה לא תהיה כפוית טובה
2. בן דרור ימיני- האם התקשורת משקפת את מה שקיים במדינה? מה מקום הביקורת בתקשורת ובחברה?
3. ניל הנדל: על היותינו חברה שכולה זכאית וכולה חייבת
4. אברהם לינקולן: חג ההודיה הישראלי: הכרת תודה חברתית

(1)

"וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ וְגו'. וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה וְגו'. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הֵהֶם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו וְגו'." (דברים כו, א-ג). ופירש"י: "ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה".

הפרשה המתוארת היא פרשת ביכורים, בו כל אדם מביא את הפרי הראשון מהעץ שלו אל המקדש. רש"י מסביר שהאדם נדרש לקיים טקס זה ולהביא ביכורים על מנת שלא להיחפז לכפוי טובה.

- מה בהבאת הביכורים עוזר לאדם שלא להפוך לכפוי טובה?
- האם יש לנו מקבילה מודרנית בחברה הישראלית לטקס הבאת הביכורים?

(2)

בן דרור ימיני | 5:16 25/4/2012

אם הרצל היה מתעורר מקברו ומזכה אותנו בביקור לרגל יום העצמאות, ההמלצה הראשונה שלנו לשהייתו הייתה צריכה להיות: אדוני החוזה והעיתונאי, אנא ממך, שכח לרגע קט את המקצוע הנפלא שלך. אל תקרא עיתונים. עזוב את הספרים. סע וטייל בארץ.

לך למאה שערים ולירוחם. לדימונה ולמעלות. לך למכון ויצמן למדע, לחברת טבע ולמרכז הפיתוח של אינטל. ואחרי שעיניך יראו את הקורה בארץ ויורשה לך לקרוא עיתונים, ספרים ומאמרים, תגלה עוד דבר נפלא אחד. אנחנו אלופי העולם בקיטורים.

עשרה קבין של ביקורת, עצמית ולא עצמית, נפלו לעולם, תשעה מהם נטלה ישראל. אין שום קשר בין מה שתקרא בעיתוני העולם וישראל לבין המציאות. משום שהתחולל כאן נס. לא פחות. ישראל היא אחת היצירות המופלאות של האנושות. מדינה שעשויה כולה מפליטים הפכה למדינה משגשגת. וממדינה שנאבקה על קיומה, הפכה המדינה למשהו שאפילו אתה לא חלמת עליו.

הידעת, חוזה יקר, שאירופה, שבה הבנת שאין עתיד ליהודים, מעניקה לישראלים מענקי מחקר יותר מאשר לכל מדינה אחרת בעולם? באופן יחסי, כמוכן. אין כאן שום אהבת יהודים או העדפה מתקנת. הם פשוט טובים. הידעת שהתעשייה הישראלית מייצרת את השבבים לרוב המחשבים בעולם?

הידעת שפיתוחי החקלאות וההשקיה והרפואה של ישראל מעניקים מזון וחיים למיליוני אנשים בעולם? הידעת שהיצוא היקר ביותר של ישראל לעולם, אשר יקר יותר מיהלומים, ואף מנפט אלפי מונים, הוא זרעי עגבניות? הידעת שחוקרים ישראלים עומדים בפסגת הפרסומים המדעיים בעולם? הידעת שהתנובה לדונם בישראל היא הגבוהה בעולם? ... אדוני חוזה המדינה, הדרך הייתה קשה וארוכה. רבים נפלו בדרך. אנחנו גם בוכים וגם חוגגים. מה שברור הוא שגם לנו כדאי לזכור, ולהזכיר לעצמנו, שלא רק שלא הכל פה שחור - יש כאן הרבה צבעים. ואם היה לנו כוח להגיע לאן שהגענו, אנחנו הייבים להאמין שאנחנו מסוגלים לתקן במקומות שטעינו.

שיהיה לנו חג עצמאות שמח. מגיע לנו.

- טענתו הראשונה של ימיני היא כי התקשורת לא משקפת את הקורה במדינה. מה דעתך על כך?
- מה מעוררת בך הכתבה? האם תחושת גאווה על הקורה במדינה או דווקא התנגדות לאמירות הכותב?
- האם ניתן להכיר בטוב כ"חברה"? כיצד ניתן לעשות זאת?

(3)

מבט נוסף על האדם שנענש. בעניינו של לופליאנסקי, האירוניה אינה יכולה להשאיר אדישה. מצד אחד, מפעל חייו הוא "יד שרה" – ארגון ששינה ללא היכר את הטיפול בחולים והנגישו באופן שווה לכל נפש. הקמת ארגון זה ופיתוחו הוא מעשה שכולו חסד. מצד שני, עבירות השוחד בה הואשם נסובה סביב תשלום לאותו הארגון. עת מילא לופליאנסקי תפקיד בכיר בעיריית ירושלים – מעשה שכולו עבירה. על כך נאמר שכשם שאין בעבירה כדי למחוק את מעשי החסד, כך אין במעשה החסד כדי למחוק את העבירה. הדבר אינו מפתיע. שכן לופליאנסקי אינו אלא בן דורו – "הוא כולו זכאי גם כולו חייב" (השוו תלמוד בבלי, סנהדרין צא א). האמור נלקח מהמסה "הדור" של הרב אברהם יצחק הכהן קוק. הרב הראשי האשכנזי הראשון של המדינה. שנפטר לפני כ-80 שנה וכל כתב: "דורנו הוא דור נפלא. דור שכולו תמהון. קשה מאוד למצוא לו דוגמא בכל דברי ימינו. הוא מורכב מהפכים שונים. חושך ואור משמשים בו בערבוביה. הוא שפל וירוד. גם רם ונשא: הוא כולו חייב גם כולו זכאי". (מאמר הדור הרב קוק)

נראה לי כי האופן בו תיאר הרב את דורו מתאים. ואולי ביתר שאת לדורנו אנ" (השופט ניל הנדל, פסק דין הולילנד)

- הנדל מעלה שאלה חשובה: כיצד נתייחס לאדם שקידם את חברתינו ובנוסף ביצע עבירה חמורה? האם בעיניכם העבירה מוחקת את החסד?
- האם יש לכם דוגמא מהאקטואליה הישראלית או מהחיים שבה שאלתם "כולו חייב" או "כולו זכאי"?

(4)

שום יועץ בשר ודם לא הגה את הדברים הללו, ושום יד בתת-מותה לא הוציאתם אל הפועל. הם מתת חסדו של האל הנעלה מכל עליון, אשר גם בחמת זעמו על חטאינו משפיע עלינו מרחמיו... אני מזמין אפוא את עמיתיי האזרחים ברחבי ארצות הברית... לייחד ולשמור את יום חמישי האחרון של נובמבר הקרוב יום של הודיה ושבח למיטיבנו, אבינו שבשמיים. ואני ממליץ להם כי בשעה שיוזו לאלוהינו כדין על כל הטובות והברכות ויפרטון אחת לאחת, יבקשו גם, מתוך חרטה שפלת-רוח על מרי חטאתנו הלאומית, את רוח רחמיו על כל אלו שריב-האזרחים הנורא שנקלענו אליו הפכם לאלמנות וליתומים, לאבלים ולמיסורים, ויפצירו בו מכל לבם כי ימהר וישלח את זרוע עוזו לרפא את פצעי האומה ולקוממה מעפר — כי חפץ הוא בשלום ובאחוה, ברגיעה ובאחדות. (אברהם לינקולן, מלחמת האזרחים, 1863)

1. אברהם לינקולן מכריז על חג ההודיה כחד רשמי בשלהי מלחמת האזרחים. האם התודה מוכרחה לבוא מתוך מקום של כאב?
2. כיצד ניתן לחולל תנועה של הכרת תודה במעגלים נרחבים? האם רצוי לחולל תנועה שכזו?

כנפי רוה:

* להפתח לקבל את הכרת התודה ממישהו אחר אך להמנע מצפייה להכרת תודה זו - כאשר מישהו אחר מביע את הכרת התודה על דבר מה שעשינו, במקום להשאר ברמה המנטלית ולבטל את הכרת התודה במשפטים כמו "אין צורך להודות לי" או "על לא דבר", נרצה להפתח להכרת תודה זו, להרגיש אותה בתוכנו ולהרגיש את התחושה שעולה בתוכנו בעקבותיה.